

Organizacja usług onkologicznych i psychoonkologicznych w Kazachstanie

Nadezhda M. Kozachenko¹, Valentina B. Sirota²

¹Publiczne Stowarzyszenie „Credo”

²Karagandyjski Uniwersytet Medyczny w Karagandzie, Kazachstan

Psychoonkologia 2012, 1: 20–21

Adres do korespondencji:

Karagandyjski Uniwersytet Medyczny
ul. Gogola 40
Karaganda
Kazachstan

Opieka onkologiczna

Działania w zakresie profilaktyki, diagnostyki i leczenia chorób nowotworowych, jak również system badań kontrolnych i rehabilitacji zostały opracowane w Kazachstanie w 1945 r. jako część programu przygotowanego w tym czasie w Związku Radzieckim.

Były one koordynowane przez Ministerstwo Ochrony Zdrowia wraz z jego lokalnymi placówkami. W 1978 r. ten system pomocy onkologicznej został zaprezentowany przedstawicielom WHO, którzy ocenili go bardzo wysoko. Pomoc osobom chorym onkologicznie opiera się głównie na zasadach dyspensaryzacji, która pozwala zrealizować kompleksową opiekę medyczną dla tej grupy chorych. Z oddziałem stacjonarnym współpracuje ściśle poradnia onkologiczna. Sieć jednostek onkologicznych w kraju organizowano z uwzględnieniem danych epidemiologicznych. Statystyka dotycząca zachorowań na nowotwory złośliwe jest prowadzona od 1953 r., a liczbę zgonów rocznie określa się od 1956 r.

Według danych epidemiologicznych odnotowuje się 28 tys. nowych zachorowań na choroby nowotworowe rocznie (na ogólną liczbę 15 mln 600 tys. mieszkańców Kazachstanu). Wśród nowych zachorowań 4200 kwalifikuje się wyłącznie do leczenia paliatywnego. Ogólna liczba leczonych rocznie wynosi 130 tys. chorych, a liczba zgonów rocznie to 17 tys.

Podstawową jednostką opieki onkologicznej jest poradnia onkologiczna, która znajduje się w oficjalnych strukturach służby zdrowia (podporządkowanych Ministerstwu Ochrony Zdrowia). Poradnia prowadzi leczenie specjalistyczne, a także zajmuje się profilaktyką i rejestrowaniem liczby zachorowań i zgonów z powodu choroby nowotworowej.

Leczenie specjalistyczne obejmuje formy leczenia chirurgicznego, chemioterapii, radioterapii oraz leczenia skojarzonego zgodnie ze znanymi trendami światowymi.

Obecnie w Kazachstanie istnieje w systemie dyspensaryzacji 19 poradni onkologicznych oraz 3350 łóżek, 500 tzw. gabinetów onkologicznych będących ośrodkami konsultacyjnymi istniejącymi przy innych, nieonkologicznych poradniach.

Usługi psychoonkologiczne

Przez wiele lat, w okresie, gdy Kazachstan pozostawał w strukturach Związku Radzieckiego, problemy psychologiczne w onkologii

nie były poruszane. W tym czasie lekarze wyrażali tzw. święte kłamstwo, uważając, że należy ukrywać przed chorym prawdę o jego stanie zdrowia. Postępowano w ten sposób, ponieważ społeczny lęk przed rakiem był bardzo duży i chorzy onkologicznie reagowali wielkim stresem psychicznym na swoją chorobę [1, 2].

Z chwilą uzyskania niepodległości w Kazachstanie wraz z rozwojem małego i wielkiego biznesu zaczęła narastać duża nierówność społeczna, co zaczęło rzutować na relacje między onkologiem a pacjentem. Część chorych – biznesmenów, domagała się od lekarzy prawdy o swoim stanie zdrowia, żeby uporządkować swoje sprawy, inni natomiast z lęku nadal deklarowali brak zainteresowania informacją.

Skloniło to wielu lekarzy do bardziej indywidualnego podejścia do przekazywania informacji – zależnie od potrzeb chorych. Przeważnie lekarze starsi są mniej skłonni do mówienia prawdy i częściej dają choremu nadzieję na wyzdrowienie [3].

Lekarze młodszy, kształceni na nowoczesnych uczelniach i korzystający z internetu, są bardziej skłonni do mówienia prawdy chorym zarówno o chorobie, jak i prognozie jej dotyczącej [4, 5].

Inną sprawą jest kwestia przygotowania lekarzy do przekazywania niepomyślnych wiadomości chorym. Na uczelniach medycznych w programie nauczania onkologii przewidywano na psychoonkologię tylko 4 godziny.

Problem choroby nowotworowej jest w dalszym ciągu ogromnym stresem dla pacjentów i zapotrzebowanie na osoby świadczące pomoc psychologiczną jest ogromna. Niestety te potrzeby zaspokajane są tylko w niewielkim stopniu. Spośród 19 poradni onkologicznych w Kazachstanie tylko w 3 jest psycholog pracujący z chorymi.

Wiadomo, że z osobami chorymi na raka mają kontakt nie tylko onkolodzy, lecz także ginekolodzy, otolaryngolodzy, interniści oraz przedstawiciele innych specjalności. Lekarze ci są również zupełnie nieprzygotowani do pomocy chorym.

W świetle powyższych danych uważamy za palącą potrzebę kształcenie lekarzy w zakresie psychoonkologii, a także poszerzenie usług onkologicznych o opiekę psychologiczną zarówno dla chorych, jak i ich rodzin.

Piśmiennictwo

1. Блохин Н.Н. Деонтология в онкологии. - М.: «Медицина», 1977. - 70 с.
2. Павлов К.А., Панкин М.Д., Дымарский Л.Ю. Онкология поликлинического врача. - М.: «Медицина», 1979. - 268 с.
3. Грицман Ю.Я. Беседы врача - онколога. - М.: «Знание», 1988. -176 с.
4. Pirl WF. Evidence report on the occurrence, assessment, and treatment of depression in cancer patients. J Natl Cancer Inst Monogr 2004; 32: 9.
5. Grossman P, Niemann L, Schmidt S, Walach H. Mindfulness-based stress reduction and health benefits. A meta-analysis. J Psychosom Res 2004; 57: 35-43.